

EUROPESE
REKENKAMER

Verslag over de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean
Sky betreffende het begrotingsjaar 2017

vergezeld van het antwoord van de Gemeenschappelijke Onderneming

INHOUD

	Paragraaf
Inleiding	1-11
Oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky	1-2
Bestuursstructuur	3-5
Doelstellingen	6
Middelen	7-10
De evaluaties van de Commissie	11
Oordeel	12-24
Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen	13
Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen	14
Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen	15
Verantwoordelijkheden van de leiding en de met governance belaste personen	16-18
Verantwoordelijkheden van de controleur voor de controle van de rekeningen en onderliggende verrichtingen	19-24
Budgettair en financieel beheer	25-35
Uitvoering van de begroting 2017	25-26
Meerjarige begrotingsuitvoering in het kader van KP7	27-30
Meerjarige begrotingsuitvoering in het kader van Horizon 2020	31-35
Internebeheersingsmaatregelen	36-38
Internebeheersingskader	36-38
Overige kwesties	39
De mobilisering van bijdragen van andere leden en het risico van dubbele financiering	39
Informatie over de evaluaties van de Commissie	40-41
Bijlage – Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren	
Het antwoord van de Gemeenschappelijke Onderneming	

INLEIDING

Oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky

1. De Gemeenschappelijke Onderneming voor de toepassing van het gezamenlijk technologie-initiatief in de luchtvaart (de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky), gevestigd te Brussel, werd in december 2007 binnen het zevende kaderprogramma voor onderzoek (KP7) opgericht voor een periode van tien jaar en werkt sinds 16 november 2009 op autonome wijze¹. Op 6 mei 2014 verlengde de Raad de looptijd van de Gemeenschappelijke Onderneming tot 31 december 2024².
2. De Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky is een publiek-privaat partnerschap voor onderzoek en innovatie in de luchtvaart. De oprichtende leden van de Gemeenschappelijke Onderneming in het kader van de nieuwe verordening zijn de Europese Unie (EU), vertegenwoordigd door de Commissie, en de private leden, bestaande uit de industriële leiders en geassocieerde leden van demonstratiemodellen van geïntegreerde technologie (Integrated Technology Demonstrators — ITD's), innovatieve vliegtuigdemonstratieplatforms (Innovative Aircraft Demonstrator Platforms — IADP's) en horizontale terreinen (Transverse Areas — TA's). Daarnaast werkt de Gemeenschappelijke Onderneming samen met “kernpartners” uit de industrie die worden geselecteerd aan de hand van openbare vergelijkende oproepen³. De partners hebben krachtens de oprichtingsverordening van Clean Sky 2 de status van privaat lid.

¹ Verordening (EG) nr. 71/2008 van de Raad van 20 december 2007 betreffende de oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky (PB L 30 van 4.2.2008, blz. 1).

² Verordening (EU) nr. 558/2014 van de Raad van 6 mei 2014 tot oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky 2 (PB L 169 van 7.6.2014, blz. 77).

³ In 2008 namen 16 leiders en 66 geassocieerde leden deel aan de eerste fase van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky (het Clean Sky 1-programma). Overeenkomstig artikel 4, lid 6, van de statuten, die als bijlage zijn gevoegd bij Verordening (EU) nr. 558/2014 van de Raad, behouden geassocieerde leden in het kader van het Clean Sky 1-programma hun status totdat hun onderzoeksactiviteiten zijn afgerond, maar uiterlijk tot 31 december 2017. Na de afronding van de vierde oproep voor kernpartners, die in 2016 werd gedaan, sloot de

Bestuursstructuur

3. De bestuursstructuur van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky omvat de raad van bestuur, de uitvoerend directeur, de groep van vertegenwoordigers van de staten en de wetenschappelijke en technologische adviesraad.
4. De raad van bestuur bestaat uit één vertegenwoordiger van de Commissie namens de Unie, één vertegenwoordiger van elke industriële leider, één vertegenwoordiger van de geassocieerde leden per ITD en één vertegenwoordiger van de kernpartners per ITD en per IADP. De raad van bestuur is het belangrijkste besluitvormende orgaan en verantwoordelijk voor de werkzaamheden van de Gemeenschappelijke Onderneming en het toezicht op haar activiteiten. De uitvoerend directeur is belast met het dagelijks beheer van de Gemeenschappelijke Onderneming.
5. De groep van vertegenwoordigers van de staten is een netwerk van nationale vertegenwoordigers van EU-lidstaten en andere landen; de groep adviseert over de strategische oriëntatie en de werkzaamheden van de Gemeenschappelijke Onderneming De wetenschappelijke en technologische adviesraad bestaat uit wetenschappers en ingenieurs en geeft advies over technologische, ecologische en sociaal-economische kwesties.

Doelstellingen

6. Het kerndoel van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky is om de milieueffecten van luchtvaarttechnologieën aanzienlijk te verbeteren en het concurrentievermogen van de Europese luchtvaart te versterken.

Gemeenschappelijke Onderneming de procedure voor de selectie en toetreding van leden in 2017 af met in totaal meer dan 230 juridische entiteiten die betrokken waren bij het Clean Sky 2-programma. Deze omvatten de 16 leiders met de aan hen verbonden entiteiten en de derde partijen waarmee zij een band hebben, en de geselecteerde kernpartners met de aan hen verbonden entiteiten en de derde partijen waarmee zij een band hebben.

Middelen

7. De maximale EU-bijdrage aan de eerste fase van de administratieve kosten en onderzoeksactiviteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky (Clean Sky 1-programma) is 800 miljoen EUR uit het zevende kaderprogramma voor onderzoek (KP7)⁴. Van dit bedrag wordt maximaal 400 miljoen EUR toegewezen aan de ITD-leiders en tot 200 miljoen EUR aan de geassocieerde leden. De ITD-leiders en geassocieerde leden moeten een bijdrage in de middelen leveren die ten minste gelijk is aan die van de EU, exclusief de middelen die zijn toegewezen door middel van oproepen voor kernpartners. Het resterende bedrag van ten minste 200 miljoen EUR moet worden toegekend aan de partners die met behulp van vergelijkende oproepen tot het indienen van voorstellen zijn geselecteerd⁵.

8. De EU-bijdrage aan de tweede activiteitenfase van de Gemeenschappelijke Onderneming (Clean Sky 2-programma) bedraagt maximaal 1 755 miljoen EUR; dit bedrag moet uit Horizon 2020 worden gefinancierd⁶. Van de private leden van de Gemeenschappelijke Onderneming wordt een bijdrage aan middelen verwacht van minimaal 2 193,75 miljoen EUR gedurende de hele levensduur van de Gemeenschappelijke Onderneming⁷. Ten minste 965,25 miljoen EUR hiervan moet kosten betreffen die private leden maken bij de uitvoering van aanvullende activiteiten buiten het werkplan van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky⁸.

⁴ Artikel 5, lid 1, van Verordening (EG) nr. 71/2008.

⁵ Artikel 13, lid 1, van de statuten van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky (bijlage I bij Verordening (EG) nr. 71/2008).

⁶ Artikel 3, lid 1, van Verordening (EU) nr. 558/2014.

⁷ Artikel 4, lid 1, van Verordening (EU) nr. 558/2014.

⁸ Zoals bepaald in artikel 4, lid 2, onder b, van Verordening (EU) nr. 558/2014, zijn aanvullende activiteiten activiteiten die buiten het werkplan van de Gemeenschappelijke Onderneming vallen, maar die bijdragen aan de doelstellingen van het gezamenlijke technologie-initiatief Clean Sky. In overeenstemming met artikel 4, lid 4, van dezelfde verordening moeten de kosten van aanvullende activiteiten worden gecertificeerd door een onafhankelijke extern controleur en worden ze niet onderworpen aan een controle door de Gemeenschappelijke Onderneming, de ERK of enig ander orgaan van de Unie.

9. De administratieve kosten voor de tweede fase van het Clean Sky 2-programma zijn beperkt tot 78 miljoen EUR, die gedekt moeten worden door de financiële bijdragen, die op jaarbasis gelijkmatig worden verdeeld tussen de EU en de leden uit de private sector⁹.

10. De definitieve begroting van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky 2 bedroeg in 2017 243,5 miljoen EUR (2016: 287,8 miljoen EUR). Op 31 december 2017 had de Gemeenschappelijke Onderneming 41 personeelsleden in dienst (2016: 41)¹⁰.

De evaluaties van de Commissie

11. De Commissie voltooide de eindevaluatie van de KP7-activiteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming en de tussentijdse evaluatie van haar Horizon 2020-activiteiten in juni 2017; vervolgens stelde de Gemeenschappelijke Onderneming bijbehorende actieplannen op om de aanbevelingen in de evaluaties op te volgen. Bij deze gelegenheid voegen we een onderdeel toe dat verband houdt met de actieplannen van de Gemeenschappelijke Onderneming als reactie op de evaluaties; dit is enkel bedoeld ter informatie en maakt geen deel uit van ons controleoordeel of onze opmerkingen.

OORDEEL

12. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Onderneming, die bestaat uit de financiële staten¹¹ en de verslagen over de uitvoering van de begroting¹² betreffende het per 31 december 2017 afgesloten begrotingsjaar, en

⁹ Artikel 15, lid 2, van de statuten van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky (bijlage I bij Verordening (EU) nr. 558/2014).

¹⁰ Meer informatie over de Gemeenschappelijke Onderneming en haar activiteiten is te vinden op haar website: <http://www.cleansky.eu>.

¹¹ De financiële staten omvatten de balans en de staat van de financiële resultaten, het kasstroomoverzicht en het mutatieoverzicht van de nettoactiva, alsook een overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaglegging en andere toelichtingen.

¹² De verslagen over de uitvoering van de begroting omvatten de verslagen die een samenvatting zijn van alle begrotingsverrichtingen en de bijbehorende toelichtingen.

- b) de wettigheid en de regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening, zoals voorgeschreven door artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

13. Naar ons oordeel geven de rekeningen van de Gemeenschappelijke Onderneming over het op 31 december 2017 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van de Gemeenschappelijke Onderneming per 31 december 2017, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

14. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen betreffende het per 31 december 2017 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

15. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen betreffende het per 31 december 2017 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Verantwoordelijkheden van de leiding en de met governance belaste personen

16. Overeenkomstig de artikelen 310-325 van het VWEU en het financieel reglement van de Gemeenschappelijke Onderneming is de leiding verantwoordelijk voor het opstellen en weergeven van de rekeningen op basis van de internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector, alsmede voor de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen. Deze verantwoordelijkheid omvat het ontwerpen, invoeren en in stand houden van internebeheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het opmaken en getrouw weergeven van financiële staten die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevatten. De leiding dient er ook voor te zorgen dat de in de financiële staten weergegeven activiteiten, financiële verrichtingen en informatie in overeenstemming zijn met de voorschriften waar ze onder vallen. De leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming draagt uiteindelijk de

verantwoordelijkheid voor de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen die ten grondslag liggen aan de rekeningen.

17. Bij het voorbereiden van de rekeningen is de leiding verantwoordelijk voor het beoordelen van het vermogen van de Gemeenschappelijke Onderneming om haar activiteiten voort te zetten, voor het in voorkomend geval melden van kwesties die verband houden met de bedrijfscontinuïteit en voor het hanteren van het continuïteitsbeginsel.

18. Degenen die belast zijn met governance zijn verantwoordelijk voor de supervisie van het proces van financiële verslaglegging over de entiteit.

Verantwoordelijkheden van de controleur voor de controle van de rekeningen en onderliggende verrichtingen

19. Onze doelstellingen bestaan erin, redelijke zekerheid te verkrijgen over de vraag of de rekeningen van de Gemeenschappelijke Onderneming geen afwijkingen van materieel belang vertonen en of de onderliggende verrichtingen wettig en regelmatig zijn, alsmede op basis van onze controle het Europees Parlement en de Raad of andere betrokken kwijtingsautoriteiten een betrouwbaarheidsverklaring te verschaffen over de betrouwbaarheid van de rekeningen en de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen. Redelijke zekerheid is een hoge mate van zekerheid, maar geen garantie dat bij een controle een bestaande materiële afwijking of niet-conformiteit altijd zal worden opgespoord. Deze kan voortkomen uit fraude of fouten en wordt van materieel belang geacht indien hiervan, afzonderlijk of geaggregeerd, redelijkerwijs zou kunnen worden verwacht dat deze invloed heeft op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze rekeningen nemen.

20. Een controle houdt in dat procedures worden uitgevoerd om controle-informatie te verkrijgen over de bedragen en mededelingen in de rekeningen en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen. De selectie van de procedures is afhankelijk van het oordeel van de controleur, dat een inschatting omvat van de risico's op afwijkingen van materieel belang in de rekeningen en op niet-conformiteit van materieel belang van de onderliggende verrichtingen met vereisten uit de wet- en regelgeving van de Europese Unie, hetzij door fraude, hetzij door fouten. Bij deze risico-inschatting wordt gekeken naar de internebeheersingsmaatregelen met betrekking tot de opstelling en getrouwe weergave van de rekeningen en naar de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen, om controleprocedures op te zetten die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar niet om een oordeel uit te spreken over de doeltreffendheid

van de internebeheersingsmaatregelen. Een controle houdt tevens een beoordeling in van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor de financiële verslaglegging en van de redelijkheid van de door de leiding gemaakte boekhoudkundige schattingen, evenals een beoordeling van de algehele presentatie van de rekeningen.

21. Voor de ontvangsten verifiëren wij de van de Commissie ontvangen subsidie en beoordelen wij de procedures van de Gemeenschappelijke Onderneming voor het innen van vergoedingen en andere inkomsten.

22. Ten aanzien van de uitgaven onderzoeken wij betalingsverrichtingen wanneer de uitgaven zijn gedaan, geboekt en goedgekeurd. Dit onderzoek betreft alle soorten betalingen (inclusief die voor de verwerving van activa) behalve voorschotten op het moment dat deze worden gedaan.

23. Bij de voorbereiding van dit verslag en oordeel hebben wij rekening gehouden met de controlewerkzaamheden die de onafhankelijke extern controleur heeft verricht ten aanzien van de rekeningen van de Gemeenschappelijke Onderneming, zoals bepaald in artikel 208, lid 4, van het Financieel Reglement van de EU¹³.

24. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan de oordelen van de ERK.

BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BEHEER

Uitvoering van de begroting 2017

25. De definitieve begroting 2017 die beschikbaar was voor de uitvoering van het Clean Sky 1- en het Clean Sky 2-programma omvatte vastleggingskredieten ad 313,4 miljoen EUR en betalingskredieten ad 243,5 miljoen EUR.

26. De uitvoeringspercentages waren hoog, te weten 99,6 % voor de vastleggingskredieten en 98,5 % voor de betalingskredieten.

¹³ Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1).

Meerjarige begrotingsuitvoering in het kader van KP7

27. Van de 800 miljoen EUR aan FK7-middelen die aan de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky waren toegewezen voor de uitvoering van Clean Sky 1, had de EU eind 2017 in totaal 800 miljoen EUR in contanten bijgedragen.

28. De private leden waren ertoe gehouden minimaal 600 miljoen EUR bij te dragen aan de Clean Sky 1-activiteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming. Het Clean Sky 1-programma werd in 2017 afgesloten en aan het einde van het jaar had de raad van bestuur bijdragen in natura van private leden ter hoogte van 594,1 miljoen EUR gevalideerd. Daarnaast hadden de private leden voor 14,9 miljoen EUR in contanten bijgedragen in de administratieve kosten van de Gemeenschappelijke Onderneming.

29. Bijgevolg bedroeg de totale bijdrage van de private leden aan het Clean Sky 1-programma eind 2017 609 miljoen EUR, tegen een cumulatieve EU-bijdrage in contanten van 800 miljoen EUR.

30. Van de totale operationele en administratieve begroting van 817,2 miljoen EUR voor Clean Sky 1-activiteiten¹⁴ had de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky 1 eind 2017 voor 815,2 miljoen EUR aan vastleggingen en voor 815,1 miljoen EUR aan betalingen gedaan (99,7 % van de beschikbare begroting).

Meerjarige begrotingsuitvoering in het kader van Horizon 2020

31. Van het maximumbedrag van 1 755 miljoen EUR aan Horizon 2020-middelen die aan de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky waren toegewezen voor de uitvoering van het Clean Sky 2-programma, had de EU eind 2017 in totaal 484,8 miljoen EUR in contanten bijgedragen.

¹⁴ Het totaalbedrag van 817,2 miljoen EUR bestaat voor 800 miljoen EUR uit EU-bijdragen in contanten die werden gefinancierd uit het KP7-programma, voor 14,9 miljoen EUR uit bijdragen in contanten van private leden ter dekking van de administratieve kosten en voor 2,3 miljoen EUR uit ontvangen rente over voorgefinancierde KP7-middelen.

32. De private leden zijn niet verplicht om een minimale bijdrage in natura of in contanten te leveren aan de Clean Sky 2-activiteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming. Eind 2017 hadden de private leden bijdragen in natura gemeld van 265,6 miljoen EUR, waarvan 54 miljoen EUR was gevalideerd door de raad van bestuur. Daarnaast droegen private leden voor 9,5 miljoen EUR in contanten bij in de administratieve kosten van de Gemeenschappelijke Onderneming.

33. Van de 965,25 miljoen EUR die de private leden minimaal aan aanvullende activiteiten buiten het werkprogramma van de Gemeenschappelijke Onderneming moeten bijdragen, hadden zij eind 2017 al 594 miljoen EUR gerapporteerd, waarvan 423 miljoen EUR was gecertificeerd. Aangezien we niet het recht hebben de bijdragen in natura van leden aan aanvullende activiteiten te controleren, kunnen we geen oordeel geven over de aard, kwaliteit en kwantiteit daarvan (zie ook paragraaf 39).

34. Bijgevolg bedroegen de totale bijdragen van de leden afkomstig uit de industrie eind 2017 477 miljoen EUR (waarvan 89 % bijdragen aan aanvullende activiteiten), tegen een cumulatieve EU-bijdrage in contanten van 484,8 miljoen EUR.

35. Van de maximale operationele en administratieve begroting voor Clean Sky 2 van 1 794 miljoen EUR¹⁵ had de Gemeenschappelijke Onderneming eind 2017 voor 1 009,6 miljoen EUR aan vastleggingen en voor 493 miljoen EUR aan betalingen gedaan.

INTERNEBEHEERSINGSMATREGELEN

Internebeheersingskader

36. De Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky heeft procedures voor controles vooraf opgezet die gebaseerd zijn op financiële en operationele controles van stukken. Voor tussentijdse en saldobetalingen in het kader van KP7 verricht de Gemeenschappelijke Onderneming controles achteraf bij de begunstigden, terwijl voor declaraties van

¹⁵ Het totaal bestaat uit de contante EU-bijdrage van 1 755 miljoen EUR die wordt gefinancierd uit het Horizon 2020-programma en een contante bijdrage in de administratieve kosten van 39 miljoen EUR van private leden.

projectkosten in het kader van Horizon 2020 de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie (GAD) verantwoordelijk is voor controles achteraf. Het restfoutenpercentage voor controles achteraf dat eind 2017 werd gerapporteerd door de Gemeenschappelijke Onderneming, bedroeg 1,40 % voor KP7-projecten en 1,6 % voor Horizon 2020-projecten¹⁶.

37. Op basis van een beoordeling van het internebeheersingssysteem van de Gemeenschappelijke Onderneming en gegevensgerichte toetsing van ontvangsten-, betalings-, subsidie- en aanbestedingsverrichtingen en een evaluatie van een steekproef van afgeronde controles achteraf, met inbegrip van terugvorderingen naar aanleiding van opgespoorde fouten, boden de controleresultaten ons redelijke zekerheid dat het algehele restfoutenpercentage voor de Gemeenschappelijke Onderneming onder de materialiteitsdrempel ligt.

38. Eind 2017 waren de specifieke ontwikkelingen die nodig zijn voor de verwerking van de bijdragen in natura voor de Gemeenschappelijke Onderneming in het kader van de gemeenschappelijke instrumenten voor subsidiebeheer en monitoring voor Horizon 2020 van de Commissie nog niet voltooid.

OVERIGE KWESTIES

De mobilisering van bijdragen van andere leden en het risico van dubbele financiering

39. Een van de belangrijkste doelstellingen van de Gemeenschappelijke Onderneming is het mobiliseren van bijdragen van leden afkomstig uit de industrie op het gebied van haar activiteiten¹⁷. De minimale hefboomfactor is voor zowel operationele als aanvullende activiteiten 1,25¹⁸. De oprichtingsverordening van Clean Sky 2 verplicht leden afkomstig uit

¹⁶ Jaarlijks activiteitenverslag 2017 van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky, blz. 103 en 104.

¹⁷ Overweging 4 van Verordening (EU) nr. 558/2014 bepaalt dat dit partnerschap gebaseerd moet zijn op een evenwichtige bijdrage van alle partners.

¹⁸ De totale minimale bijdrage van de leden afkomstig uit de industrie en de onderzoekssector aan de operationele en aanvullende activiteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming

de industrie echter niet om een minimumbijdrage in natura te leveren aan de operationele activiteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming¹⁹. Er kan dus geen minimale hefboomfactor voor bijdragen in natura aan de operationele activiteiten worden vastgesteld. Aangezien we niet het recht hebben de bijdragen in natura aan aanvullende activiteiten te controleren, kunnen we geen oordeel geven over de aard, kwaliteit of realiteit van dergelijke bijdragen²⁰.

INFORMATIE OVER DE EVALUATIES VAN DE COMMISSIE

40. De eindevaluatie van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky in het kader van KP7 bestreek de periode tussen 2008 en 2016²¹, terwijl de tussentijdse evaluatie van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky 2 in het kader van H2020 de periode van 2014 tot 2016 bestreek²². Deze evaluaties werden met de hulp van onafhankelijke deskundigen verricht, zoals voorgeschreven in de verordeningen van de Raad over Clean Sky²³, en

(2 193,75 miljoen EUR) gedeeld door de maximale contante bijdrage van de EU die bestemd is voor de leden afkomstig uit de industrie en de onderzoekssector (1 755 miljoen EUR).

¹⁹ In artikel 4, leden 1 en 2, van Verordening (EU) nr. 558/2014 is bepaald dat private leden in totaal ten minste 2 193,75 miljoen EUR moeten bijdragen tijdens de levensduur van de Gemeenschappelijke Onderneming, waarvan minimaal 965,25 miljoen EUR moet bestaan uit kosten die zij maken bij de uitvoering van aanvullende activiteiten buiten het werkplan van de Gemeenschappelijke Onderneming.

²⁰ Overeenkomstig artikel 4, lid 4, van Verordening (EU) nr. 558/2014 worden de kosten van aanvullende activiteiten gecertificeerd door een onafhankelijke extern controleur die wordt aangewezen door de Gemeenschappelijke Onderneming. De kosten voor dergelijke activiteiten kunnen echter niet gecontroleerd worden door de Gemeenschappelijke Onderneming of door enig orgaan van de Unie.

²¹ Eindevaluatie van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky in het kader van KP7. <https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/cs.pdf>.

²² Tussentijdse evaluatie van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky 2 (2014-2016) in het kader van Horizon 2020. <https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/cs2.pdf>.

²³ Wettelijk verplichte evaluaties door de Commissie overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EU) nr. 71/2008 van de Raad betreffende de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky en

betroffen de prestaties van de Gemeenschappelijke Onderneming ten aanzien van relevantie, doelmatigheid, doeltreffendheid, samenhang en Europese meerwaarde, waarbij ook werd gekeken naar openheid en transparantie en onderzoekskwaliteit. De resultaten van de evaluaties werden in aanmerking genomen in het verslag dat de Commissie het Europees Parlement en de Raad in oktober 2017 toestuurde²⁴.

41. Als reactie op de aanbevelingen van de beoordelaars²⁵ heeft de Gemeenschappelijke Onderneming een actieplan opgesteld dat in april 2018 door de raad van bestuur van de Gemeenschappelijke Onderneming werd goedgekeurd. Het actieplan omvat een breed scala aan acties die door de Gemeenschappelijke Onderneming moeten worden uitgevoerd²⁶ en

artikel 11 van Verordening (EU) nr. 558/2014 van de Raad tot oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming Clean Sky 2.

²⁴ Werkdocument van de diensten van de Commissie. "Interim Evaluation of the Joint Undertakings operating under Horizon 2020" {SWD(2017) 339 final}.

²⁵ Door de beoordelaars gedane aanbevelingen betreffen de volgende gebieden: de geschiktheid en optimalisering van het EU-kader voor publiek-private partnerschappen op het gebied van de luchtvaart, inclusief de delegatieovereenkomst met de Commissie; de opname van minder prescriptieve onderwerpen in toekomstige oproepen tot het indienen van voorstellen; de noodzaak om onderaanneming te bevorderen om de deelname van het midden- en kleinbedrijf te stimuleren; de noodzaak om de transparantie en de bekendheid van het Clean Sky-programma te vergroten; de noodzaak om meer alternatieve onderzoekstechnologieën toe te passen binnen Clean Sky-activiteiten; verbetering van synergieën met nationale onderzoeksprogramma's; bevordering van de economische impact en deelname van de academische wereld. Naast deze aanbevelingen zijn er de aanbevelingen die de dienst Interne Audit van de Commissie deed in het kader van een controle van het prestatiekader van de Gemeenschappelijke Onderneming in 2017, namelijk dat Clean Sky 2 haar prestatiekader moet vervolledigen door de criteria en bijbehorende indicatoren vast te stellen, door de streefdoelen voor de op concurrentievermogen gerichte en industriële doelstellingen van de Gemeenschappelijke Onderneming te kwantificeren, en een geschikte methodologie te ontwikkelen voor het meten van de geboekte vooruitgang ten opzichte van de doelstellingen.

²⁶ De specifieke acties die in 2018 moeten worden uitgevoerd naar aanleiding van de aanbevelingen van de beoordelaar omvatten: betere afstemming met nationale onderzoeksprogramma's door de doeltreffendheid van de groepen van vertegenwoordigers van de staten te verbeteren; vergroting van de zichtbaarheid van de strategische visie van de Gemeenschappelijke Onderneming door het ontwikkelen van een plan voor horizontale workshops met andere sectoren over verschillende technologieën; een reeks maatregelen ter uitvoering van de aanbeveling betreffende minder prescriptieve onderwerpen binnen Clean Sky 2-activiteiten; bevordering van de economische impact van de activiteiten door het verrichten van een analyse van de projectresultaten en het geplande gebruik daarvan; het

waarvoor al een bepaald aantal activiteiten is opgestart²⁷; de rest moet volgens planning in 2018 of in de volgende programmeringsperiode worden uitgevoerd²⁸.

Dit verslag werd door kamer IV onder leiding van de heer Neven MATES, lid van de Rekenkamer, te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 2 oktober 2018.

Voor de Rekenkamer

Klaus-Heiner LEHNE

President

opnieuw opstarten van de Clean Sky Academy Group om de deelname vanuit de academische wereld te vergroten.

- ²⁷ De activiteiten omvatten al: de vervanging van de regeling met geassocieerde leden in het kader van Clean Sky 1 door de regeling met kernpartners in Clean Sky 2; de in december 2017 door de raad van bestuur goedgekeurde vervanging van leden van het wetenschappelijk comité waardoor er nieuwe leden met competenties op het gebied van opkomende technologieën in dit comité zetelen; een analyse om te bepalen op welke gebieden er mechanismen voor onderaanneming zouden kunnen worden ingevoerd om de deelname van het midden- en kleinbedrijf en de doelmatigheid te vergroten zonder inbreuk te maken op het wettelijk kader of de beginselen van openheid en transparantie; een voorlopige analyse inzake vereenvoudigings- en derogatiemaatregelen met betrekking tot de delegatieovereenkomst met de Commissie en de regels voor deelname met het oog op de volgende programmeringsperiode; een eerste analyse van toekomstige financiering voor luchtvaartactiviteiten in het kader van het onderzoekskader, die in december 2017 werd verricht door de groep van vertegenwoordigers van de staten; regelmatige vergaderingen met de andere relevante gemeenschappelijke ondernemingen (Sesar, Shift2Rail, FCH2 en Ecsel); een verslag over alle technologische resultaten van het Clean Sky 1-programma (uitkomst van het eerste Europese onderzoekspartnerschap op het gebied van de luchtvaart 2008-2017).
- ²⁸ Acties waarvoor verdere analyse wordt overwogen in het kader van de volgende programmeringsperiode betreffen voornamelijk het wettelijke en operationele kader van de Gemeenschappelijke Onderneming, met inbegrip van vereenvoudigingsmaatregelen, en de reikwijdte van onderzoeksactiviteiten die door de Gemeenschappelijke Onderneming zouden moeten worden beheerd.

Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren

Jaar	Opmerking van de Rekenkamer	Stand van de corrigerende maatregel (Afgerond / Loopt nog / Nog af te handelen / N.v.t.)
	<i>Beheer van Horizon 2020-subsidies</i>	
2016	Aan het einde van 2016, het derde jaar van uitvoering van Horizon 2020, had de Gemeenschappelijke Onderneming haar controlesystemen slechts gedeeltelijk geïntegreerd in de gemeenschappelijke subsidiebeheers- en monitoringinstrumenten voor Horizon 2020 van de Commissie.	Afgerond
	<i>Monitoren en verrekenen van voorfinanciering</i>	
2016	Eind 2016 had de Gemeenschappelijke Onderneming nog geen van de voorfinancieringsbetalingen (176 miljoen EUR) verrekend die zij aan de deelnemers uit de industrie voor projecten in het kader van Horizon 2020-subsidieovereenkomsten had gedaan. Indien de Gemeenschappelijke Onderneming de voorfinancieringsbetaling regelmatig zou verrekenen met de staten van de gerapporteerde kosten van de leden, zou de Gemeenschappelijke onderneming minder blootstaan aan financiële risico's.	Afgerond

Clean Sky 2 Joint Undertaking

ANTWOORD VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERNEMING

De gemeenschappelijke onderneming heeft kennis genomen van het verslag van de Rekenkamer.